Valsts tiesību akti

Bugarska

Šajā lapā ir sniegta informācija par Bulgārijas tiesību sistēmu, kā arī Bulgārijas tiesību aktu pārskats.

Tiesību avoti

Valsts tiesību avoti

Tiesību avoti:

Bulgārijas Republikas konstitūcija (izsludināta izdevumā SG 56/1991. gada 13. jūlijs, labojumi publicēti SG 85/2003. gada 26. septembris, SG 18/2005. gada 25. februāris, SG 27/2006. gada 31. marts, SG 78/2006. gada 26. septembris — Konstitucionālās tiesas lēmums Nr. 7/2006, SG 12/2007. gada 6. februāris, SG 100/2015. gada 18. decembris [DB1]);

primārie tiesību akti un

sekundārie tiesību akti.

Judikatūra nav oficiāls tiesību avots, taču tā ir saistoša tiesībsargājošajām iestādēm.

Eiropas un starptautiskie tiesību avoti

Pie rakstītajiem tiesību avotiem pieskaitāma Bulgārijas Republikas konstitūcija, starptautiskie līgumi, likumi un sekundārie tiesību akti (dekrēti, noteikumi, īstenošanas noteikumi, instrukcijas un rīkojumi).

Bulgārijas Republikas konstitūcija (*Konstitutsiata na Republika Balgaria*) ir augstākais tiesību akts. Tas nosaka valsts institūciju darbības organizāciju, principus, pilnvaras un pienākumus, kā arī pilsoņu tiesības un pienākumus.

Likums (*zakon*) ir normatīvs akts, kas *ab initio* vai, pamatojoties uz konstitūciju, reglamentē sociālās attiecības noteiktā kārtībā, ko atkarībā no jomas un iesaistītajām personām īsteno viena vai vairākas likumdošanas iestādes vai to apakšstruktūras.

Tiesību akti tiek izsludināti un stājas spēkā trīs dienas pēc to publicēšanas datuma, ja vien pašā tiesību aktā nav norādīts citādi.

Ministru padome izdod **dekrētus** (*postanovlenie*), pieņemot īstenošanas kārtību, noteikumus vai instrukcijas, kā arī saskaņā ar likumiem savas izpildvaras un administratīvo pilnvaru ietvaros reglamentējot sabiedrisko kārtību jautājumos, kas nav reglamentēti likumos.

Īstenošanas kārtība (*pravilnik*) ir normatīvie akti, kas tiek izdoti, lai pilnībā īstenotu likumā noteiktas normas. Tie nosaka valsts un pašvaldību iestāžu struktūru un to iekšējo kārtību.

Noteikumi (*naredba*) ir normatīvie akti, kas tiek izdoti augstāka līmeņa normatīvā akta noteiktu normu vai atsevišķu daļu īstenošanai.

Instrukcijas (*instruktsia*) ir normatīvie akti, ar ko augstāka līmeņa iestāde sniedz instrukcijas tās pakļautībā esošām struktūrām attiecībā uz iestādes izdoto vai tās īstenojamo normatīvo aktu piemērošanu.

Nozīmīga loma ir arī citiem nerakstītiem tiesību avotiem, piemēram, **paražu tiesībām** (*pravniyat obichay*) un **vispārējiem tiesību principiem** (*obshtite printsipi na pravoto*).

Augstākās tiesas skaidrojošie nolēmumi ir uzskatāmi par tiesību papildavotu.

Konstitucionālā tiesa (*Konstitutsionen sad*) izdod lēmumus, spriedumus un rīkojumus.

Tiesa lemj par lietas būtību, izdodot par to lēmumu.

Tiesas lēmumus izsludina oficiālajā laikrakstā 15 dienu laikā no to izdošanas datuma, un tie stājas spēkā trīs dienas pēc izsludināšanas.

Normu hierarhija

Augstākais likums ir Bulgārijas Republikas konstitūcija. Lai arī konstitūcijā tas nav konkrēti noteikts, ir uzskatāms, ka ES tiesībām ir prioritāte salīdzinājumā ar valsts tiesību aktiem.

Saskaņā ar konstitūcijas 5. panta ceturto daļu konstitucionālajā procedūrā ratificēti starptautiskie līgumi, kas ir izsludināti un stājušies spēkā Bulgārijas Republikā, kļūst par daļu no valsts likumdošanas. Tiem ir prioritāte, ja ir pretrunas ar valsts tiesību normām.

Nākamais normatīvo aktu hierarhijas līmenis ir likumi. Izpildvara izdod sekundāros tiesību aktus, piemēram, dekrētus, noteikumus, lēmumus, īstenošanas noteikumus, instrukcijas un rīkojumus.

Institucionālā sistēma

Institūcijas, kas ir atbildīgas par normatīvo aktu pieņemšanu

Likumdevējs ir Nacionālā asambleja (*Narodno sabranie*). Tā var pieņemt, grozīt, labot un atcelt likumus.

Uz likumu pamata, kā arī to īstenošanas nolūkā Ministru padome (*Ministerski savet*) pieņem dekrētus, rīkojumus un lēmumus. Ar Ministru padomes dekrētiem tiek pieņemta arī īstenošanas kārtība un noteikumi.

Ministri izdod īstenošanas kārtību, noteikumus, instrukcijas un rīkojumus.

Ministru padome slēdz starptautiskus līgumus, ja tai šādas pilnvaras ir piešķirtas tiesību aktos. Nacionālā asambleja ratificē vai noraida starptautiskus līgumus, kas atbilst šādām prasībām:

politisks vai militārs raksturs;

attiecas uz Bulgārijas Republikas dalību starptautiskās organizācijās;

maina Bulgārijas Republikas robežas;

valstij uzliek finansiālas saistības;

paredz valsts līdzdalību starptautiskas šķīrējtiesas darbā vai tiesvedībā;

attiecas uz cilvēka pamattiesībām;

attiecas uz likumu darbību vai to īstenošanai ir jāpieņem jauni tiesību akti;

tajos ir specifiska prasība tos ratificēt;

nodod Eiropas Savienībai konstitūcijā paredzētas pilnvaras.

Likumdošanas process

Konstitūcijas pieņemšana

Jaunu konstitūciju pieņem Lielā nacionālā asambleja (*Veliko narodno sabranie*), kas sastāv no 400 locekļiem.

Nacionālajai asamblejai ir tiesības grozīt konstitūcijā ietvertās normas, izņemot tās, kuras ir Lielās nacionālās asamblejas prerogatīva. Konstitūcijas grozījumi tiek pieņemti ar trīs ceturtdaļu Nacionālās asamblejas locekļu balsu vairākumu trīs balsojumos trīs dažādos datumos. Septiņu dienu laikā pēc konstitūcijas grozījumu pieņemšanas Lielās nacionālās asamblejas prezidents tos paraksta un izsludina valsts oficiālajā laikrakstā.

Likumdošanas iniciatīvas tiesības

Saskaņā ar konstitūcijas 87. pantu tiesības ierosināt likumprojektu ir jebkuram Nacionālās asamblejas vai Ministru padomes loceklim.

Nacionālā asambleja likumprojektu izskata divos lasījumos. Pirmajā lasījumā likumprojekts tiek vērtēts pilnā apjomā. Locekļi var rakstiski iesniegt grozījumu priekšlikumus pirmajā lasījumā izskatītam likumprojektam Nacionālās asamblejas noteiktā termiņā. Otrajā lasījumā Nacionālā asambleja likumprojektu izskata detalizēti un balso par tā pieņemšanu. Pieņemtais likumprojekts tiek nosūtīts Bulgārijas Republikas prezidentam, kas paraksta dekrētu par tā izsludināšanu. Likums tiek izsludināts valsts oficiālajā laikrakstā un stājas spēkā trīs dienas pēc tā publicēšanas, ja vien pašā likumā nav noteikts citādi.

Juridiskās datubāzes

Valsts oficiālais laikraksts (*Darzhaven vestnik*) ir pieejams bez maksas valsts oficiālā laikraksta tīmekļa vietnē. Laikraksta tiešsaistes versijā ir pieejami Nacionālās asamblejas pieņemtie likumprojekti, Ministru padomes izdotie dekrēti, starptautiskie līgumi, citi tiesību akti, paziņojumi par publiskajiem iepirkumiem un koncesijām utt.

Komerciālajās juridiskajās datubāzēs, piemēram, Apis, Ciela un Juridiskajā enciklopēdijā, ir pieejams pilns juridiskās informācijas klāsts, taču tās nav pieejamas bez maksas.

Lapa atjaunināta: 20/07/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.